

po FSF-ju
Tina Poglajen

Še več filmov, kot je *Utrip ljubezni*!

Režiser in scenarist Boris Petković je bil doslej najverjetneje znan predvsem po dokumentarističnem ustvarjanju, zlasti po glasbeno-dokumentarnem filmu o hiphopovski in raperski subkulturi *V letu hip-hopa* (2011), vendar je že prej snemal tudi igrane filme, predvsem kratke. Njegov najnovejši celovečerec, *Utrip ljubezni* (2015), je ljubezenska zgodba o raperju Brunu (Jernej Gašperin) in violinistki Nini (Judita Franković). Ljubezen med dvema človekoma, ki pripadata povsem različnim ali celo medsebojno nasprotujočim okoljem, seveda ni ravno revolucionarna zamisel, tudi če gre za antagonizem med t. i. visoko umetnostjo in glasbenimi subkulturami, ki imajo med seboj, kot kaže, lahko prav tako srdito sovražen odnos kot Capuleti in Montegi. A vendar je v svojem ustroju *Utrip ljubezni* za slovenski filmski prostor dobrodošla novost – ali vsaj redkost; namesto kritike tokrat pet razlogov, zakaj.

Ker je posnet na Metelkovi.

Metelkova je največje ljubljansko (in slovensko) središče alternativne, underground kulture, ki je posebnost celo v mednarodnem merilu. Poleg tega je njena vloga politična, saj nudi prostor za udejstvovanje in izražanje marginaliziranih družbenih skupin in gibanj, je torej mesto odpora, kjer vznikajo in soobstajajo različne subkulture, politični aktivizmi, prevratniške umetnosti in tako naprej. Čeprav igra tako pomembno vlogo v slovenskem javnem

in kulturnem prostoru, je v slovenskih filmih običajno skrivnostno odsotna – in to kljub temu, da so ti (po osamosvojitvi) v veliki večini postavljeni prav v Ljubljano. Zdi se, da je v teh filmih naslikano le »olepšano« in oprano površje podobe mesta in življenja, kjer so družbeni problemi prikriti. Gre za nekakšen provincialni elitizem, v katerem ni prostora za nič urbanega, gverilskega, underground ali alternativnega (kar je nekako simptomatično za slovensko kinematografijo v institucionalnem smislu nasploh). *Utrip ljubezni* v nasprotju s tem slikovite, cinematične Metelkove ne izrabi le za barvito ozadje, temveč jo poimenuje, vključno s kluboma Gala Hala in Channel O, ter vanjo trdno zasidra svojega protagonista, ki je (z nekoliko umetniške svobode) rojen metelkovec. V istem duhu je vredno omeniti tudi filmsko glasbo, ki, prav tako neznačilno, ni napisana posebej za film: na primer »Sirni & mesni« z Ali Enove *Leve scene*, ki je ob svojem izidu močno razburila tedanji glasbeni prostor in pri nas velja za nekakšno utemeljitev hiphopovske subkulture.

1 Majcen piše o izrazito dominantni umeščenosti slovenskega poosamosvojitvenega filma v Ljubljano (57 % filmov), s pripadajočo dominantnostjo osrednjeslovenskega narečja (65 % filmov). Glej Matic Majcen. 2013. *Konstrukcija nacionalne identitete v slovenskem poosamosvojitvenem filmu: doktorska disertacija*. Ljubljana: M. Majcen.

Ker pripoznava, da v Sloveniji obstaja tudi delavski razred, vendar ga hkrati ne pomiluje.

Včasih se zdi, da v slovenskih filmih obstajata dve vrsti likov: nekakšni *petit bourgeoisie*, polikane junakinje in junaki, živeči v že omenjeni oprani Ljubljani, ki se ukvarjajo predvsem z anomalijami v medosebnih odnosih, pri čemer se pogosto izkažejo za kupček hodečih (predvsem spolnih) stereotipov, a se ves čas vseeno izdajajo za nekaj vsakdanjega; po drugi strani pa marginalizirani »reveži«, nekakšne režiserske zamisli tega, kako naj bi bil v Sloveniji videti delavski razred, z vso grozovito patetiko in pripadajočim izsiljevanjem sočutja, ki je problematično predvsem zato, ker so te upodobitve grozovito eksplozivne in mejijo na nekakšno naslajanje – kot nad plemenitimi divjaki, le da gre za plemenite reveže. Medtem ko je Nina v *Utripu ljubezni* »centrašica«, violonistka na glasbeni akademiji, ki očitno prihaja iz bogatejše ali pa vsaj visoko izobražene zagrebške družine, je Bruno njeno pravo nasprotje. Zaradi deprivilegiranosti ga je ob Nini sprva sram, a nato se izkaže, da je svojo (subkulturno, glasbeno) identiteto, ki iz nje izvira, sprejel, hkrati pa ga ta opolnomoči na subverziven način.

Ker se ne boji biti romantičen (v okvirih svojega žanra, pa tudi sicer).

V slovenskem filmskem prostoru je vsak žanrski film dobrodošla osvežitev in letošnje leto je v tem uspešnejše od običajnega (na primer tudi z *Idilo* [2015, Tomaž Gorkič]). *Utrip ljubezni* se označuje za »mladinski« film, a gre, sodeč po zgodbi, kljub vsemu predvsem za romantično komedijo. Ta verjame v ljubezen, ne le romantično, temveč tudi ljubezen med prijatelji, med starši in otroki, med tetami in nečaki, med starejšimi in mlajšimi in tako naprej. Ne nazadnje je romantičen tudi v svoji ljubezni do režiserjeve specialitete, hiphopovske glasbe, kar je še posebej očitno v glasbenih in plesnih vložkih, ki so videti kot iz svojevrstnega muzikala. Zanimivo je, da se zazdi celo, da so slovenski filmi najmlajše generacije kljub veliko bolj zapletenemu ekonomskemu položaju, v katerem nastajajo, morda manj cinični in črnogledi od tistih, nastalih v času »razcveta«, denimo v poznih devetdesetih in zgodnjih dvatisočih.

Ker ima ljubezenski zaplet, za katerega lahko navijaš.

Bruno in Nina sta, če že ne ravno najbolj »življenjska«, napisana in interpretirana tako zanimivo in hkrati nasprotno-komplementarno, da ne moremo drugega, kot da navijamo zanju (in za to, da pristaneta skupaj, pri čemer ima zagotovo pomembno vlogo tudi neznanska očarljivost glavnega igralca). Ko Nino Bruno prvič osvaja v Channelu, je pri tem tako smešno sluzast, da je povsem jasno, od kod mu vsi zapleti in vse težave. Ampak takšen pač je, nagnjen k petelinjenju, hkrati pa romantičen ter predvsem pogumen in samosvoj (kakšna sprememba od zaporedja neodločnih, nesamozavestnih, depresivnih, bolezensko ciničnih alkoholikov, za katere se včasih zdi, da bi jih prav lahko kam izvezli kot emblem slovenskega poosamosvojitvenega filma!). Tudi Nina je ena izmed strašno redkih žensk v slovenskem filmu, ki ni definirana zgolj v okviru svojega odnosa z moškimi (možem, ljubimcem, fantom, sinom, bratom, očetom, sosedom ...) in ji je privoščeno celo lastno, neodvisno zanimanje za glasbo, torej poklic, ki ni le nujno zlo, ampak je nekaj, kar opravlja z navdušenjem in strastjo. Nina ima tudi svoj lasten značaj – je razsodna in nesebična, a tudi zadržana in odrezava. Eden izmed najbolj učinkovitih prizorov v *Utripu ljubezni* je tisti, v katerem se Brunu najprej pride opravičiti, nato pa se spreta o tem, komu od njiju je v življenju (in v dani ljubezenski situaciji) huje. Njun dialog je tako lepo napet, živahen in zvoneč, da prepriča vsak od njunih argumentov, vsaj dokler ga ne nasledijo nasprotni, v čemer od daleč vse skupaj spominja celo na pretanjene dialoge v ključnih ljubezenskih prizorih *Jane Eyre* ali *Prevzetnosti in pristranosti*.

Ker je mlad in ima srce.

Kljub temu da ima *Utrip ljubezni* svoje pomanjkljivosti, je mestoma okoren in morda celo nekoliko nedodelan, je vse to filmu, ki deluje sveže, nepretenciozno ter ima značaj in srčnost, zelo lahko oprostiti. V Ekranu smo že pisali, da se v slovenskem filmu v tem smislu, pa tudi kar se tiče žanra in komičnosti, v zadnjih letih nekaj prebuja, in zdi se, da je *Utrip ljubezni* še en korak v pravo smer.